

Nr 2.

Ankom till riksdagens kansli den 21 mars 1931 kl. 5 e. m.

Andra kammarens andra tillfälliga utskotts uttåtande, nr 2, med anledning av väckt motion angående viss ändring i gällande provinsialläkartaxa.

Uti en inom andra kammaren väckt och till dess andra tillfälliga utskott hänvisad motion, nr 230, hava herrar *Olsson* i Blådinge och *Magnusson* i Tumhult hemställt, att riksdagen må i skrivelse till Kungl. Maj:t an hålla, att i avdelning A av gällande provinsialläkartaxa vidtages den jämknin gen, att för resekostnadsersättningens bestämmande vid sjukbesök hän syn, i den mån så låter sig göra, skall tagas allenast till verkliga utgifter (självkostnader) samt att följaktligen bestämmelserna i allmänna reseregle mentet icke skola annat än i rena undantagsfall vinna tillämpning vid resor enligt avdelning A av nämnda taxa.

Motionen.

Beträffande motiveringen för denna hemställan får utskottet hänvisa till motionen.

Utskottet har i vederbörlig ordning inhämtat yttrande över motionen från medicinalstyrelsen, varjämte utskottet berett styrelserna för Svenska pro vinsialläkareföreningen och Rikssjukkassornas centralorganisation tillfälle att inkomma med yttrande över motionen, och äro samtliga yttranden så som bilagor fogade härvid.

*Yttranden
över
motionen.*

Avdelning A i provinsialläkartaxan den 18 juni 1926 (S. F. S. nr 240) avser taxa för enskild sjukvård och på enskild begäran meddelade intyg. Paragraferna 5—7 i taxan handla om befordran till och från sjukbesök på avstånd överstigande två kilometer, och moment 2 i paragraf 5 behandlar det fall, att läkaren icke blir hämtad, då han har att själv ombesörja sin befordran till och från stället, med rätt att därför uppbära resekostnads ersättning enligt de i allmänna resereglementet stadgade grunder. Paragraf 7 innehåller bestämmelser, huru resekostnaderna skola fördelas, då läkaren under en och samma resa företager flera sjukbesök.

*Provinsial-
läkartaxan.*

Allmänna resereglementet av den 18 juni 1927 (S. F. S. nr 243) stadgar, att resekostnadsersättning utgår till förrättningsman vid färd med taxeauto mobil med avgift för en person samt 10 öre för kilometern och vid färd med annan automobil, som icke går i regelbunden persontrafik, med en avgift av 40 öre för kilometern. Reglementet innehåller i övrigt åtskilliga föreskrifter, vilkas tydliga innebörd äro att fastslå skyldighet för förrätt ningsman att begagna sig av billigaste färdsätt och att förhindra, att högre

*Allmänna
rese-
reglementet.*

reskostnadsersättning, än som verkligen erlagts, uttages. Sålunda stadgas i § 2, mom. 1, att vid järnvägsresa ersättning icke utgår för avgift till högre vagnsklass, än den som verkligen använts, och i § 4, att reskostnadsersättning utgår efter det eller de olika sätt att färdas, som för resan verkligen använts, dock att ersättningen icke må beräknas med högre belopp, än som skulle hava utgått, därest förrättningsmannen begagnat sig av den väg och det färd sätt, som med hänsyn till resans ändamål samt för åstadkommande av minsta sammanlagda rese- och traktamentskostnad eller eljest varit lämpligast, och att därest förrättningsmannen har att verkställa flera förrättningar i följd, de därav föranledda resorna böra, såvitt lämpligen ske kan, så anordnas, att kostnaden för statsverket i största möjliga mån nedbringas. Uti § 6 föreskrives, att reskostnadsersättning icke utgår för längre väg, än den som verkligen tillryggalagts, och i § 7, att om till kostnadens nedbringande tur- och retur- eller annan dylik biljett kunnat användas och sådant låtit sig på förhand beräkna, reskostnadsersättning icke må utgå med högre belopp, än som vid användande av sådan biljett skolat tillkomma den resande. Det allmänna resereglementet bestämmer vidare i § 25, att det betraktas såsom tjänstefel, om någon mot bättre vetande i reseräkning lämnar oriktig uppgift i syfte att utbekomma högre ersättning, än som enligt reglementet bort utgå.

*Distrikts-
veterinärlöne-
sakkunnige.*

I motionen avhandlade spörsmål beträffande provinsialläkare hava be-
träffande motsvarande tillämplighet på distriktsveterinärer varit föremål för
officiell utredning av de av Kungl. Maj:t den 5 juli 1929 tillkallade sakkunniga för utredning och förslag beträffande ordnandet av distriktsveterinärernas anställnings- och avlöningsförhållanden (distriktsveterinärlönesakkunniga). De sakkunniga hava i sitt den 12 juli 1930 avgivna betänkande anført, bland annat:

»I betraktande av jordbrukets åtminstone under nu rådande förhållanden svaga bärkraft hava de sakkunniga ansett ytterligare åtgärder till nedbringandet av de med veterinärs sjukbesök förenade kostnaderna för djurägaren vara önskvärda. Detta synes också kunna ske, utan att veterinärens berättigade intressen trädas för nära. I detta syfte torde nämligen i praktiktaxan kunna intagas sådana bestämmelser i fråga om veterinärs reskostnadsersättning, att denna kommer att utgå i nära anslutning till självkostnaden, och vidare synes någon utjämning av reskostnaderna kunna åstadkommas därigenom, att ersättningen vid kortare resor beräknas proportionsvis högre än vid längre resor. Då flertalet distriktsveterinärer i och för sin tjänst hålla egna automobiler, hava de sakkunniga uppgjort förslag till särskild taxa vid begagnandet av egen automobil. Veterinär, som icke håller sådan automobil, bör äga rätt att med automobilägare träffa avtal om tillämpning av ifrågavarande taxa, men är skyldig att, om sådan överenskommelse icke träffats, begagna sig av automobil, som kan komma att tillhandahållas av vederbörande hushållningssällskap. De sakkunniga förutsätta nämligen, att hushållningssällskapen skola kunna i djurägarens intresse träffa uppgörelse med automobilägare i orten om tillhandahållande av automobil åt veterinär, som därvid skall vara skyldig att debitera den reskostnadsersättning, som

av hushållningssällskapet fastställes. Denna hushållningssällskapets medverkan, vilken givetvis är frivillig, skulle följaktligen ifrågakomma allenast för det fall, att veterinären icke håller egen automobil och icke heller med automobilägare träffat uppgörelse om tillämpning av nämnda specialtaxa. Därest denna medverkan ej komme till stånd, skulle nämligen resekostnadsersättningen beräknas enligt något av de i allmänna resereglementet upptagna färdsattn taxeautomobil eller hästskjuts. Vid begagnandet av dessa färdsattn komme emellertid resekostnaden att bliva väsentligt högre än enligt den föreslagna specialtaxan. De sakkunniga hålla före, att det icke kan anses innebära någon obillighet gent emot veterinärerna att ålägga dem skyldighet att debitera en ersättning vid resor med egen automobil, som i stort sett endast motsvarar självkostnaden, medan å andra sidan en sänkning av resekostnadsersättningen otvivelaktigt är till avsevärd fördel för djurägarna. Det torde också förtjäna framhållas, att ett stort antal distriktsveterinärer redan nu vid användandet av egen automobil debitera ersättning, som väsentligt understiger den ersättning, vartill de författningsenligt äro berättigade.

Följande exempel torde i någon mån belysa skillnaden mellan den resekostnadsersättning, som enligt nu gällande bestämmelser tillkommer veterinär, och den, som enligt den av de sakkunniga föreslagna specialtaxan skulle utgå. Vid resa för sjukbesök på ett avstånd från veterinärens bostad av 5 kilometer äger veterinären enligt nuvarande bestämmelser vid en beräknad lega för häst och åkdon av 4 kronor 25 öre för mil uppbära för fram- och återresa en sammanlagd resekostnadsersättning av 4 kronor 25 öre. Vid tillämpning av den föreslagna specialtaxan skulle resekostnadsersättningen utgöra 3 kronor. Sjukbesök på ett avstånd från veterinärens bostad av 15 respektive 30 kilometer berättigar honom för närvarande att vid tillämpning av nyssnämnda lega debitera fram- och återresan sammanlagt 12 kronor 50 öre respektive 25 kronor 50 öre. Den föreslagna specialtaxan skulle berättiga till en resekostnadsersättning av endast 7 kronor 50 öre respektive 13 kronor 50 öre.

Givetvis förutsätta de sakkunniga, att vid förrättningsresorna det färdsattn kommer till användning, vilket med hänsyn till såväl förrättningsens art, andra förrättningar under samma resa och förekommande resor för statens räkning som djurägarens intresse av resekostnadernas nedbringande måste anses vara det i varje fall ändamålsenligaste. Klart är även, att, då tjänsteförrättning och enskild husdjursjukvård förekomma under samma resa, resekostnaden bör av veterinären på lämpligt sätt fördelas, och att dubbel ersättning ej i dylikt fall får utgå.»

Till detta de sakkunnigas betänkande hade även fogats ett utkast till veterinärtaxa, i vars § 5, mom. 2, finnas vissa bestämmelser rörande resekostnadsersättning vid användande av taxeautomobil eller av egen automobil. De sakkunniga hava i detta avseende föreslagit följande bestämmelser:

»Därest veterinären — — — — —
ej hämtas, har han att själv ombesörja sin befordran till och från förrättningsstället, med rätt att, såvitt ej annat följer av bestämmelserna här nedan, därför uppbära resekostnadsersättning enligt de för taxeautomobil eller hästskjuts i allmänna resereglementet stadgade grunder.

För den händelse veterinären håller egen automobil, skall ersättning här-

för beräknas med utgångspunkt från veterinärens bostad eller annat inom distriktet beläget ställe, där han uppehåller sig, och för färderna såväl till som från förrättningsstället utgå på följande sätt:

för den del av färden, som icke överstiger 5 kilometer, med 30 öre för kilometer
» » » » » » överstiger:

5 kilometer men icke 10 kilometer	med 25 öre för kilometer
10 » » » 30 » » » »	» 20 » » » »
30 » » » » » » » »	» 15 » » » » »

 Därest veterinären icke håller egen automobil, må han träffa överenskommelse med automobilägare om tillämpning av i andra stycket av detta moment angivna grunder för ersättning vid färder till och från förrättning, men är skyldig att, om sådan överenskommelse icke av honom träffats, begagna sig av automobil, som kan komma att tillhandahållas honom av vederbörande hushållningssällskap.»

*Statsbidrag
för mindre
bemedlades
sjukvårdskostnader.*

Ej utan betydelse för bedömning av i motionen framförda önskemål är den möjlighet till erhållande av statsbidrag för lindring i mindre bemedlade patienters å landsbygden sjukvårdskostnader, som förefinnes enligt kungl. kungörelsen den 29 juni 1926 (S. F. S. nr 293). Enligt denna författning utgår statsbidrag i vissa fall för sjukbesök, som företages på avstånd överstigande tio kilometer från läkarstationen. Statsbidraget utgår med $\frac{3}{5}$ dels av den del av läkararvodet, som överstiger sju kronor, dels ock av resekostnaden för den del av läkarens resa, som faller utanför ett avstånd av tio kilometer från läkarstationen. Berättigad till statsbidrag är person, vars taxerade inkomst icke överstiger 2 000 kronor och som icke äger eller brukar jordbruksfastighet med ett taxeringsvärde överstigande 10 000 kronor, dock icke person, som är bosatt i stad, köping eller municipalsamhälle med egen läkare, eller person, som är bosatt i kommun, där kommunen åtagit sig betala läkarvård. Statsbidraget utgår förutom till bidragsberättigad person jämväl till dennes tjänare eller till medlem av dennes hushåll.

Utskottet.

Utskottet finner det vara en självfallen princip och i överensstämmelse med allmänna resereglementets grunder, att ersättning för resa vid sjukbesök icke må utgå med större belopp än den verkliga kostnad, som resan förorsakat. När svårigheter vid tillämpande av denna princip uppkomma, torde de i huvudsak stå i samband med användningen av egen eller förhyrd automobil.

Utskottet kan icke ansluta sig till motionärernas tanke, att vid användning av egen automobil förbättrade förhållanden i hithörande avseenden med nödvändighet skulle uppnås genom införandet av principen om självkostnaden såsom norm för ersättningens beräkning. Då begreppet självkostnad är svårberäkneligt och varierande och sålunda utgör en alltför godtycklig beräkningsgrund, torde det kunna befaras, att införande av en sådan norm skulle komma att medföra i en del fall försämrade förhållan-

den för den sjuke. Det är även angeläget i läkarvårdens intresse att icke sådana bestämmelser tillkomma, som göra läkarna mindre benägna att hålla sig med egen automobil, något som åtminstone på samtliga de platser, där tillgång till hyrbilar är knapp, otvivelaktigt kan förväntas medföra menliga konsekvenser för sjukvården, framför allt vid hastigare påkomna sjukdomsfall, då snabb vård är erforderlig.

Den av motionärerna påtalade erfarenheten, att läkare i mycket ringa omfattning begagna sig av järnväg i sådana fall, då detta lätt skulle låtit sig göra, finner utskottet hava ringa betydelse, då resekostnadsersättningen i dylikt fall icke får överstiga, vad den vid användande av järnväg skulle hava blivit enligt de i allmänna resereglementet stadgade bestämmelserna, därvid dock hänsyn bör tagas till att besöket hos den sjuke och läkarens åliggande i sjuk- och hälsovården medgiver den längre tidsutdräkt, som användande av järnvägsförbindelse kan medföra. Det synes utskottet knappast eftersträvansvärt, att läkarens möjlighet att använda automobil i stället för järnväg alltför mycket beskäres med hänsyn till de stora fördelar ur sjukvårdens och allmänhetens synpunkt, som betingas av att läkaren för sina resor använder sig av automobil, enär därigenom tid besparas, och denne sättes i tillfälle att medhinna väsentligt flera sjukbesök, än om han nödgas indela sin arbetstid efter en tågtidtabell.

Med anledning av motionärernas uttalade farhåga, att de jämförelsevis höga kostnaderna för läkarvård skulle kunna föranleda därtill, att läkare av ekonomiska skäl icke tillkallas, då så på grund av sjukdomsfallets art verkligen behövt ske, finner utskottet det angeläget, att de möjligheter, som förefinnas för mindre bemedlade patienter å landsbygden att erhålla viss ersättning av allmänna medel för kostnaderna för sjukbesöket, i största möjliga utsträckning bringas till allmänhetens kännedom.

Skulle en överarbetning av allmänna resereglementet i syfte att reglera ersättningsfrågorna komma till stånd, synes en dylik omarbetning böra gälla samtliga förrättningsmän och icke enbart en grupp av dessa såsom provinsialläkarna.

Under hänvisning till vad sålunda anförts, få utskottet hemställa,

att förevarande motion, nr 230, icke måtte till någon andra kammarens åtgärd föranleda.

Stockholm den 21 mars 1931.

På utskottets vägnar:

ERIK OLSON.

Närvarande vid ärendets slutbehandling i utskottet: herrar *Olson* i Göteborg, *Weijne*, *Andersson* i Tungelsta, *Andersson* i Dunker, *Wachtmeister*, *Nilsson* i Karlstad, *Johnsson* i Norrahammar, *Näslund*, *Olsson* i Österbo och *Karlsson* i Munkedal.

KUNGL. MEDICINALSTYRELSEN.

Bilaga A.

Till Riksdagens andra kammarers andra tillfälliga utskott.

Genom beslut den 13 februari 1931 har Kungl. Maj:t anbefallt Medicinalstyrelsen att senast den 7 mars 1931 till Eder överlämna yttrande över en inom andra kammaren väckt motion nr 230 angående viss ändring i gällande provinsialläkartaxa samt att till Socialdepartementet insända avskrift av nämnda yttrande.

Med anledning härav får Medicinalstyrelsen äran anföra följande.

Den av herrar P. M. Olsson i Blädinge och E. O. Magnusson i Tumhult väckta motionen utmynnar i en hemställan, att riksdagen ville i en skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla att i avdelning A av gällande provinsialläkartaxa vidtages den jämkningen, att för resekostnadsersättningsars bestämmande vid sjukbesök hänsyn, i den mån så låter sig göra, skall tagas allenast till verkliga utgifter (självkostnader) samt att följaktligen bestämmelserna i allmänna resereglementet icke skola annat än i rena undantagsfall vinna tillämpning vid resor enligt avdelning A av nämnda taxa.

Avdelning A i taxan den 18 juni 1926 (Svensk Författningssamling nr 240) avser taxa för enskild sjukvård och på enskild begäran meddelade intyg. §§ 5—7 i taxan handlar om befordran till och från sjukbesök på avstånd överstigande två kilometer och mom. 2 i § 5 behandlar det fall att läkaren ej blir hämtad, då han har att själv ombesörja sin befordran till och från stället, med rätt att därför uppbära resekostnadsersättning enligt de i allmänna resereglementet stadgade grunder.

Den föreliggande motionen utgår ifrån, att resekostnadsersättningen enligt det allmänna resereglementet ofta överstiger de verkliga utgifter, läkaren haft att erlagga för resan eller, därest han begagnar sig av automobil, den beräknade självkostnaden för denna automobil, och att läkaren i vissa fall skall kunna genom de nuvarande bestämmelserna i resereglementet göra direkt förtjänst på sina resor, något som motionärerna finna mindre lämpligt.

Motionärerna anföra, att åtskilliga läkare tillämpa vid sina resor taxor, som icke äro oväsentligt lägre än de resereglementet angivna. Denna omständighet lär dock icke i och för sig kunna anföras som ett bevis för, att de läkare, som icke så förfara, göra någon förtjänst på taxan enligt resereglementet. Motionärerna lämna icke någon upplysning om så skulle vara fallet i någon större utsträckning. Att döma av motionärernas hemställan skulle dock detta vara regel. Det undandraget sig för närvarande styrelsens

bedömande om denna motionärernas uppfattning är med verkligheten överensstämmande eller icke. Huru härmed än må förhålla sig finner styrelsen motionärernas synpunkt fullt riktig i det avseendet, att taxebestämmelserna bygga på den principen, att de enligt resereglementet utgående ersättnin-garna äro avsedda att täcka enbart självkostnaderna för färden.

Styrelsen kan emellertid, detta oaktat, icke för sin del tillstyrka motio-närernas hemställan. Styrelsen anser nämligen stora svårigheter möta för att i många fall, framför allt då läkaren använder sig av sin egen auto-mobil, noggrant beräkna självkostnaderna för färden. Man har allt skäl befara, att härutinnan kunna uppstå konflikter obehagliga för både hjälp-sökande och läkare. En bestämmelse i enlighet med motionärernas förslag skulle lätt kunna medföra, att läkarna blevo obenägna att hålla sig med egen automobil, något som åtminstone på samtliga de platser, där tillgång till hyrbilar är knapp, otvivelaktigt kan förväntas medföra menliga conse- kvenser för sjukvården framför allt vid hastigare påkomna sjukdomsfall, då snabb vård är erforderlig.

Styrelsen vill ock erinra om, att motionärernas syftemål i de fall, då läkaren använder sig av lejd bil, uppnås genom ett så enkelt förfarande, att den som kallat läkaren erlägger skjutsersättningen direkt till bilens ägare eller förare, ett förhållande, som såvitt styrelsen har sig bekant tillämpas i stor utsträckning.

Anses emellertid trots det nu anförda en ändring i nu gällande bestäm- melser rörande tjänsteläkarens reseersättning böra komma till stånd, bör detta enligt styrelsens förmenande ske genom föreskrifter, vilka lätt kunna tillämpas av såväl allmänhet som läkare. Medicinalstyrelsen håller för övrigt före, att konsekvensen fordrar, att i så fall även andra tjänstemäns resekostnader beräknas på liknande sätt.

Slutligen vill styrelsen med anledning av motionärens antydningar om att långa resor med dryga resekostnader skulle avhålla från anlitaandet av läkare erinra om, att statsmakterna genom beviljande av anslag till stats- bidrag för lindring i mindre bemedlade patienters å landsbygden sjukvårds- kostnader öppnat en lätt tillgänglig väg för att underlätta tillkallande av läkare.

Skulle vidare det förhållandet råda, att läkarna på sätt motionären an- givit i mycket ringa utsträckning begagna sig av järnvägsresor i sådana fall, då detta skulle låta sig göra — något som Medicinalstyrelsen ej kunnat bilda sig säker mening om — vill det dock synas som om läkarens rese- kostnadsersättning i dylikt fall icke bör överstiga vad den med användande av järnväg skulle hava blivit, vilket också får anses innefattas i den nu gällande bestämmelsen att ersättningen skall utgå enligt i resereglementet stadgade grunder. Därvid bör dock hänsyn tagas till, att besöket hos den sjuke och läkarens åliggande i sjuk- och hälsovården medgiver den längre tidsutdräkt som användande av järnvägsförbindelser kan medföra. Styrelsen vill i detta sammanhang med styrka betona de stora fördelar ur sjukvård- dens och allmänhetens synpunkt, som betingas av, att läkaren för sina resor använder bil, varigenom läkarens tid besparas och han kan med- hinna avsevärt mycket mera än genom att nödgas inpassa sitt arbete efter tågtidtabell.

I anslutning till vad styrelsen ovan andragit vill styrelsen såsom sin mening angiva, att styrelsen icke kan finna motionärerna hava anfört bärande skäl för en ändring av gällande läkartaxa den 18 juni 1926 i vad avser berörda detaljföreskrift.

Avskrift av denna skrivelse tillställles Socialdepartementet.

I handläggning av detta ärende hava förutom undertecknade deltagit byråchefen F. von Dardel och medicinalrådet M. Herrlin.

Stockholm den 7 mars 1931.

NILS HELLSTRÖM.

John Byttner.

/ *A. E. Bastman.*

Bilaga B.

Till ordföranden i riksdagens andra kammares andra tillfälliga utskott.

Svenska provinsialläkarföreningens styrelse, som blivit satt i tillfälle yttra sig över en av herrar Olsson i Blådinge och Magnusson i Tumhult vid årets riksdag väckt motion angående sådan ändring i provinsialläkartaxan att för resekostnadens bestämmande vid sjukbesök hänsyn, i den mån så låter sig göra, skall tagas allenast till verkliga utgifter (självkostnader) och således ej utgå efter i allmänna resereglementet stadgade grunder, har härmed äran anföra följande.

Såsom stöd för sin framställning vilja motionärerna göra gällande, att resekostnadsersättningen enligt allmänna resereglementet ofta överstiger den verkliga utgift läkaren haft för resan eller, därest han begagnar egen bil, den beräknade självkostnaden för denna och framhålla, att det synes vara mindre lämpligt, att läkaren i vissa fall på detta sätt bereder sig direkt förtjänst på sina resor utöver det arvode som gällande provinsialläkartaxa bestämmer.

Till en början vill provinsialläkarföreningens styrelse framhålla, att nu gällande resereglemente torde vara så avfattat och de däri fastställda ersättningsbeloppen så avvägda, att inga egentliga missbruk kunna förekomma, och under sådant förhållande synes det styrelsen egendomligt, att just tjänstläkarkåren skulle bliva föremål för undantagsbestämmelser på detta område. Visserligen har styrelsen i likhet med motionärerna den uppfattningen, att läkaren lika litet som någon annan tjänsteman bör hava någon egentlig förtjänst genom att uppbära högre skjutsersättning än som motsvarar vad han själv utgivit (självkostnaden), men såvitt styrelsen har sig bekant, torde detta knappast förekomma och under alla omständigheter icke i sådan omfattning att det motiverar en inskränkning i tillämpningen av allmänna resereglementet på sätt motionärerna föreslagit. Styrelsen har tvärtom den bestämda uppfattningen, att berättigad anledning till klagomål eller anmärkning mot tjänsteläkarna i detta avseende icke föreligger och om till äventyrs enstaka exempel på motsatsen skulle kunna påvisas, torde det röra sig om rena undantagsfall. Motionärernas påstående att dylikt

ofta skulle förekomma måste, såvitt styrelsen kan finna, bero på bristande kännedom om förhållandena i allmänhet.

Vad särskilt sådana fall, där läkaren begagnar egen bil, vidkommer, torde läkaren i de flesta fall icke erhålla ersättning som motsvarar självkostnaden. Till och med då läkaren erhåller statsbidrag till hållande av bil, är det, enligt vad styrelsen erfarit, endast i undantagsfall som kostnaderna bliva helt täckta, och det förhållandet att statsmedel överhuvud anslagits för ändamålet visar tydligen, att det i allmänhet icke anses kunna ekonomiskt bära sig för en tjänstläkare att för sina sjukresor hålla egen bil med tillämpning av bestämmelserna i resereglementet. Att mången läkare med egen bil av humanitära eller andra skäl ofta tillämpar en särdeles låg taxa, som helt säkert icke tillnärmelsevis täcker självkostnaden, kan ej, såsom motionärerna synas vilja göra, utnyttjas såsom skäl för en fordran att läkaren i allmänhet skall vara nöjd med en skjutsersättning, som avsevärt understiger självkostnaden.

Styrelsen vill även påpeka, att det merendels knappast låter sig göra att med säkerhet beräkna självkostnaden för egen bil. Till och med då läkaren använder trafikbil kan det för övrigt understundom vara vanskligt att på öret angiva självkostnaden, då läkaren t. ex. kan bliva utsatt för tillfälligt dröjsmål vid resans anträdande och härför får utgift eller om läkaren för att i brådskande fall bliva så raskt och väl betjänad som möjligt anser sig icke böra alltför mycket spara på de tyvärr vanligen nödvändiga drickspengarna o. s. v.

Styrelsen vill vidare framhålla, att allmänheten alltmera synes finna med sin fördel förenligt att låta läkaren själv ombesörja sin fortskaffning, men att det å andra sidan står var och en fritt, att, om han så önskar, själv ombestyr, att läkaren hämtas på lämpligt sätt, ävensom att statsbidrag kan erhållas för nedbringande av kostnaderna för mindre bemedlade å landsbygden.

Ehuru det icke direkt sammanhänger med föreliggande ärende, vill styrelsen i förbigående beröra vad motionärerna anfört om att läkarna i ringa utsträckning använda sig av järnvägsresor i sådana fall, då detta skulle låta sig göra. Det torde emellertid för var och en ligga i öppen dag, vilka fördelar det nästan ständigt bereder läkaren och i de allra flesta fall även den sjuke, att läkaren använder sig av bil, varför styrelsen anser sig icke närmare behöva ingå på motivering härav. Enbart det förhållandet, att läkaren kan komma direkt från sin bostad till den sjukens och från den ene sjukens till den andres utan ombyte av fortskaffningsmedel och utan tidsödande väntan å tåg m. m., är i dessa tider med allmänhetens sfändigt stegrade anspråk på läkaren av synnerligt värde. Styrelsen vill här begagna tillfället framhålla, att det knappast i något annat land torde vara så väl sörjt för tillgången av på samma gång god och billig läkarvård å landsbygden som hos oss.

Till slut vill styrelsen såsom sin bestämda åsikt framhålla, att i stort ingen minskning av någon som helst betydelse är att förvänta i skjutskostnaderna genom den av motionärerna föreslagna åtgärden. För övrigt synas motionärerna själva haft rätt så stor tvekan härutinnan, då de endast hemställa, att bestämmelsen skall tillämpas »i den mån så låter sig göra». Av vem eller på vad sätt detta skall avgöras, omnämnes icke. I sådana fall där läkaren använder sig av egen bil, torde för övrigt, om motionärernas förslag vinner tillämpning, merendels en ökning i stället för minsk-

ning i kostnaderna komma att inträda, och under alla omständigheter kommer friare spelrum att lämnas för läkarens godtycke, något som styrelsen icke finner önskvärt.

Av det anförda torde framgå, att provinsialläkarföreningens styrelse anser den av motionärerna föreslagna jämkningen i gällande provinsialläkartaxa olämplig och ägnad att orsaka ovisshet och osäkerhet vid skjutnersättningens beräkning utan att i nämnvärd mån medföra de fördelar motionärerna synas hava tänkt sig.

Örebro den 4 mars 1931.

För Svenska provinsialläkarföreningens styrelse:

Gustaf Hagstrand,

ordf.

Bilaga C.

Herr ordföranden i riksdagens andra kammarens andra tillfälliga utskott.

Rikssjukkassornas centralorganisation, som beretts tillfälle att avgiva yttrande angående av hrr Olsson i Blädinge och Magnusson i Tumhult till innevarande års riksdag avgiven motion angående viss ändring i provinsialläkartaxan, får med anledning härav anföra följande.

Enär det är ett väsentligt intresse för såväl den enskilde som för det allmänna, att erforderlig läkarvård kan erhållas utan alltför betungande kostnader, vill centralorganisationen uttala sin sympati för varje åtgärd, som bereder lättnader i nämnda hänseende utan att oskäligt inskränka läkarnas utkomst eller försvåra deras verksamhet. För sjukkassorna, som nu i allmänhet bereda allenast kontant sjukhjälp, har läkarvårdskostnaden endast indirekt betydelse. Då centralorganisationen emellertid förväntar, att föreliggande kungl. proposition angående sjukkassefrågan vinner riksdagens bifall, varigenom läkarvårdsförsäkring, vari inbegripes ersättning för läkarnas resor, kommer att beredas av alla sjukkassor, blir minskning av dessa kostnader av mycket stort intresse för de blivande, nya sjukkassorna.

Ehuru syftet med den föreslagna ändringen i provinsialläkartaxan är beaktansvärt, kan dock ifrågasättas, om det är möjligt att, på den väg motionärerna tänkt sig, kunna åstadkomma någon väsentlig fördel för patienterna. Därest resereglementet ej längre skall ligga till grund för beräkningen av resekostnaden utan ersättningen i stället skall bestämmas med hänsyn till verkliga utgifter för resan, är det icke osannolikt, att patienterna i vissa fall kunna få vidkännas större utgifter än de, som utgå enligt nu gällande grunder. Under vissa förhållanden kommer ett bedömande av den verkliga utgiftens storlek att möta stora svårigheter. Många läkare ha egna bilar, och då det knappast på förhand kan beräknas, huru stor kostnad uppstår för bilens amortering, underhåll och drift, enär sådan kostnad i icke ringa

mån är beroende på vägarnas beskaffenhet m. fl. förhållanden, kan det befaras, att ett fritt bedömande av kostnaden för resan kan leda till obehagliga tvister mellan patienter och läkare.

Med hänsyn ej allenast till läkarens dyrbara tid och många gånger ansträngande tjänstgöring, utan fastmera med hänsyn till att det ofta kan vara ett livsintresse för patienten, att denne snarast möjligt erhåller sakkunnig behandling, vore det obilligt föreskriva, att läkaren företrädesvis skall begagna sig av järnväg. Bilen är ett för sjukresor så lämpligt fortskaffningsmedel, att intet hinder bör uppställas för läkarna att använda bil för sådana resor.

I det föregående har erinrats om, att en reform av sjukförsäkringen, enligt den föreliggande kungl. propositionen, kommer att öka sjukkassornas intresse för nedbringande av kostnaderna för läkarnas resor. Sannolikt komma då centralsjukkassorna att ordna denna fråga på förmånligaste sätt genom avtal med bilägare om särskilda, låga taxor för läkarskjutsar, av vilka avtal även icke sjukförsäkrade patienter erhålla fördel.

Centralorganisationen anser därför, att frågan om reglering av läkarnas rätt till reseersättning vid sjukbesök bör utan svårare olägenhet kunnat anstå i avvaktan på den blivande sjukkassereformen och de åtgärder de nya sjuk-kassorna vidtaga i nämnda hänseende.

Östersund den 21 februari 1931.

Styrelsen för rikssjukkassornas centralorganisation

O. Toresson.

Ordförande.